

Č. j.: SFZP 162427/2021
Datum: 19. 11. 2021

Poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb.

Vážený pane xxx,

Státní fond životního prostředí České republiky (dále jen „Fond“) jako povinný subjekt ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“) obdržel dne 8. 11. 2021 Vaši žádost o poskytnutí informací týkajících se výzev upravujících poskytování dotací na podporu realizace domovních čistíren odpadních vod.

Váš požadavek o informace spočívá v požadavku na sdělení, zda výzvy č. 12/2019 a č. 7/2021 musí být „se souladem územního rozhodnutí k vybudování DČOV vodohospodářského plánu s vytyčením lokalit, kterých se to má týkat“.

Takto formulovaný dotaz je poněkud nepřesný a nelze jej zodpovědět bez určitého zobecnění a vysvětlení souvislostí.

Jak vám již v minulosti bylo sděleno, odpovědnost za nakládání s odpadními vodami nese v první řadě vlastník nemovité věci, ve které odpadní vody vznikají (zde typicky rodinného domu). V dnešní době je však z mnoha důvodů (technických, ekonomických, ekologických, atd.) jednoznačným trendem likvidovat odpadní vody nikoli individuálním způsobem, ale zřízením společných kanalizací pro veřejnou potřebu. Zvolit takové řešení je plně v kompetenci územního samosprávného celku (obec, město) a rozhodují o něm volené orgány města, t. j. zastupitelstvo, rada, starosta. Pokud se územní samosprávný celek rozhodne zřídit na svém území kanalizaci pro veřejnou potřebu, je pouze na jeho rozhodnutí, jaké parametry bude toto vodní dílo mít, a jaké lokality budou odkanalizovány, kolik obyvatel města bude plánovitě připojeno, atd. Územní samosprávný celek musí při svém rozhodování zřídit na svém území kanalizaci pro veřejnou potřebu zohledňovat též koncepce schválené na krajských úrovních, zejména Plán rozvoje vodovodů a kanalizací kraje. Územní samosprávný celek musí také, a to v neposlední řadě, zajistit pro takovou investiční akci řádné financování, a to primárně z vlastních zdrojů – z rozpočtu města.

Vzhledem k tomu, že financování výstavby kanalizace pro veřejnou potřebu pro obyvatele územního samosprávného celku je finančně velice náročné, řeší většinou město výstavbu pomocí různých zdrojů financování, částečně například z rozpočtu města, ale částečně též z jiných zdrojů. Takovým jiným zdrojem může být například bankovní úvěr.

V případě, že se město dobrovolně rozhodne, že se na zřízení kanalizace pro veřejnou potřebu na svém území pokusí získat jako zdroj financování dotace z různých veřejných rozpočtů, může jako zdroj financování (nikoli plný, ale pouze částečný) využít také dotace poskytované z rozpočtu Fondu.

Zřízení kanalizace pro veřejnou potřebu se určitě slučuje se zájmem na ochraně životního prostředí, tedy pokud město podá v některé z vyhlášených výzev žádost o poskytnutí dotace, a splní podmínky pro poskytnutí dotace výzvou stanovené, je velmi pravděpodobné, že finanční prostředky formou dotace budou poskytnuty jako zdroj částečného financování samostatné investiční akce města – t. j. zřízení kanalizace pro veřejnou potřebu pro obyvatele daného města.

Vždy záleží, jak je každá konkrétní investiční akce naplánovaná a jaké parametry ponese. Jak již bylo uvedeno, zřízení kanalizačních řadů a kanalizačních přípojek je velice finančně náročné, proto se toto řešení obvykle volí pro takové lokality, kde dojde k připojení velkého množství staveb, v nichž odpadní vody vznikají. Samozřejmě jsou však v obcích a městech lokality, které se vyskytují odloučeně, ve větší vzdálenosti od centrálních lokalit, a budovat do takových lokalit hlavní kanalizační řady za účelem odkanalizování menšího počtu budov by bylo zejména ekonomicky zcela neefektivní.

V takových případech je právě možné zvolit pro dané lokality řešení pomocí soustav domovních čistíren odpadních vod. I toto řešení je plně v rozhodnutí územního samosprávného celku, neboť i zde platí výše uvedené, že primárně nese náklady spojené s financováním takové akce dané město. Rovněž platí, že i zde je možné, pokud se město rozhodne, pokusit se získat jako další zdroj financování dotace rozpočtu Fondu.

V případě, že se město rozhodne realizovat projekt zřízení soustavy domovních čistíren odpadních vod, potřebuje na takovou akci vždy příslušný projekt. Na základě příslušného projektu, který si město nechá zpracovat nebo zpracuje vlastními silami, je možné posoudit navrhované řešení a současně s tím posoudit, jaká povolení, ohlášení, územní rozhodnutí nebo územní souhlasy bude realizace takového konkrétního projektu vyžadovat. To je nutné bez ohledu na to, zda se město rozhodne financovat takovou akci vlastními zdroji, úvěrem, nebo pomocí dotace. V případě, že se město rozhodne financovat svoji akci pomocí získání dotace, předloží žádost, současně s ní příslušný projekt a také všechna potřebná povolení, souhlasy, územní rozhodnutí a jiné akty správních orgánů, v závislosti na tom, jak je projekt koncipován.

Není možné proto v tuto chvíli jednoznačně odpovědět na vaši otázku, zda výzvy č. 12/2019 a č. 7/2021 musí být „se souladem územního rozhodnutí k vybudování DČOV vodohospodářského plánu s vytýčením lokalit, kterých se to má týkat“.

Obecně je možno konstatovat, že ke zřízení soustavy domovních čistíren odpadních vod může postačovat povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami dle § 8 vodního zákona nebo souhlasy s ohlášením vodního díla vydané dle § 15a vodního zákona, které vydává příslušný vodoprávní úřad). Otázku, zda je třeba i územní rozhodnutí nebo územní souhlas, je třeba řešit až po posouzení příslušného projektu a v pochybnostech je nutno se dotázat příslušného stavebního úřadu. Záleží na konkrétním projektu.

Vážený pane xxx, jak bylo vysvětleno výše, realizace investičních akcí na území jakéhokoli města je plně na rozhodnutí představitelů daného města, kteří byli zvoleni v řádných komunálních volbách. Je na jejich rozhodnutí, jaké konkrétní lokality zapojí a v jakém rozsahu na soustavu domovních čistíren odpadních vod, pokud se rozhodnou, že ji v daném městě zřídí. S takovou akcí neoddělitelně souvisí zajištění splnění příslušných legislativních požadavků – získání pravomocných povolení, souhlasů, rozhodnutí, atd.

Má-li město toto vše připraveno a zajištěno, může požádat Fond o poskytnutí dotace jako částečný zdroj financování takové akce, pokud není schopno financovat akci pouze z vlastních zdrojů.

Fond však nikdy nepřebírá za takové akce odpovědnost, a to zejména ne ve smyslu zajištění splnění příslušných legislativních požadavků – získání pravomocných povolení, souhlasů, rozhodnutí, atd., jak je uvedeno výše.

V případě, že toto vše si samospráva města zajistí a podá žádost o poskytnutí dotace Fondu, je taková žádost podrobena posouzení, zda je v souladu s příslušnou výzvou a zda jsou splněny podmínky pro její poskytnutí.

Vzhledem k tomu, že ani v současné výzvě, ani ve výzvách minulých, město Rychvald nepodalo žádost o poskytnutí dotace, nemohl Fond posuzovat projekt zřízení domovních čistíren odpadních vod ve městě, které obýváte.

Z tzv. úřední moci nemůže do samosprávných záležitostí města Rychvald vstupovat ani Fond, ani Ministerstvo životního prostředí, ani jiný orgán státní správy.

Pokud by město žádost o poskytnutí dotace podalo, byla by nestranně, nezávisle a odborně posouzena, jako všechny ostatní, které jsou podávány, a to zcela bez jakýchkoli přihlédnutí k dotazům, názorům, pokusům o její zvýhodnění nebo naopak zmaření jejího poskytnutí (které jste v minulosti naznačil, že mohlo nastat) a podobným irelevantním skutečnostem. Nic z toho, i pokud by to nastalo, přestože o tom Fond povědomost nemá, nemůže ovlivnit řízení o poskytnutí dotace, pokud je žádost podána, ani jeho výsledek.

Vážený pane xxx, jedinou cestou, jak přimět samosprávu města Rychvald ke zřízení soustavy domovních čističek odpadních vod ve vámi obývané lokalitě, je dialog s představiteli Vašeho města.

Řešením není opakované podávání žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., Fond ani jiný orgán státní správy, natož vláda, nemá nástroje na ovládání představitelů samosprávných územních celků. Rozhodování o správě věcí, jež patří do samostatné působnosti města, náleží pouze tomuto městu a jeho představitelům, kteří jsou však odpovědní svým voličům, t. j. i Vám. Oprávnění občanů podílet se na územní samosprávě, jako ústavní právo podílet se na správě věcí veřejných, a způsob jejich provádění upravují zákon o obcích a zákon o krajích.

Závěrem mi dovoluji Vám doporučit využívání dalších informačních zdrojů a způsobů komunikace s Fondem prostřednictvím kontaktních míst Fondu (bezplatná linka pro zájemce o dotace 800 260 500 v provozních hodinách, informační emailová schránka dotazy@sfzp.cz, oficiální webová stránka Fondu s podrobnými informacemi o jednotlivých programech a podmínkách vyhlášených výzev, osobní konzultace poskytované na krajských pracovištích Fondu), kde Vám budou požadované informace poskytnuty. Není nutné pro všechny dotazy využívat pouze zákonného institutu podání žádosti o informace, Fond je připraven Vám poskytnout součinnost i všemi výše uvedenými způsoby komunikace, tj. i rychlejší, flexibilnější a méně formální či administrativně náročnou formou.

Děkuji za pochopení.

S pozdravem

.....
Mgr. Martina Zavadilová

ředitelka Sekce organizačně-právní

podepsáno elektronicky